

Revisorernas redogörelse

Sammanträden

Revisorerna har under året haft 10 sammanträden

Utbildningar

Två av revisorerna har under året deltagit i den årliga Kvalitetsmässan i Göteborg.

Nätverk

Revisorerna har under året vid två tillfällen deltagit i informations- och fortbildningsträffar inom ramen för revisorernas regionala nätverk Östrev.

Studiebesök

Revisorerna har under 2007 gjort studiebesök vid Dackeskolans hotell- och restaurangprogram samt vid AME:s verksamhet vid Norrgården.

Närvaro vid KF:s sammanträden

Minst en revisor har varit närvarande vid KF:s sammanträden under året

Träffar med nämnder och styrelser

Revisorerna har under året haft överläggningar med

- kommunfullmäktiges presidium vid två tillfällen
- arbetsmarknads- och utbildningsnämndens presidium och förvaltningschef.

Revisorernas information

Revisorernas granskningsrapporter läggs löpande ut på kommunens hemsida och delges fullmäktiges presidium.

Granskningsrapporter

Revisorerna har under året genomfört nedanstående granskningar inom olika delar av verksamheten. De viktigaste resultaten av granskningarna redovisas i korthet. Granskningsrapporten i sin helhet kan erhållas från kommunens revisorer eller via kommunens intranät.

Rutiner för uppföljning av avtal med externa utförare

Granskningen har syftat till att besvara om nämnderna har en god intern kontroll i form av att ställa krav i tecknade avtal samt om de har bra och fungerande rutiner för uppföljning av externa avtal.

Det är revisionens bedömning att granskade avtal inom *Omsorgs- och socialnämndens* verksamhetsområden innehåller de delar som bör finnas för att nå kraven på god intern kontroll. Insyn, kontroll, sanktionsmöjligheter, uppföljning och utvärdering mm regleras i avtal och förfrågningsunderlag.

De intervjuade beskriver dock att förvaltningen och nämnden generellt sett haft svårigheter att genomföra planerade uppföljningar enligt avtal. Revisionen ser det som viktigt att man i den nya förvaltningen säkerställer att uppföljning sker samt betonar vikten av att dokumentera de träffar som genomförs med utförare och redovisa till nämnd.

Vi bedömer att några av de granskade avtalen som är tecknade för kultur- och fritidsverksamhet i kommunen (oavsett förvaltning eller nämnd) bör utvecklas för att nå kraven på god intern kontroll.

Även om utförare inte alltid är en större entreprenör är det viktigt att man tydliggör ansvar, att verksamheten och uppdraget följs upp och att utföraren vet om vad, av vem och i vilka former. Det är också viktigt att eventuella sanktionsmöjligheter framgår och villkor för eventuell hävning av avtal.

Möjligheter till insyn ska säkerställas och uppföljning av avtalets innehåll bör framgå och ske löpande samt dokumenteras.

Mot bakgrund av eventuellt framtida upphandlingar och avtal inom *Kultur- och fritidsnämndens* verksamhetsområden är det viktigt att säkerställa detta bl.a. genom att förfrågningsunderlag och avtal utarbetas i samarbete med inköpsavdelningen och jurist.

Vi bedömer också att ansvarsförhållanden och samverkan mellan *Kultur- och fritidsnämnden* och tekniska förvaltningen snarast måste förbättras.

Granskning av internkontrollen inom tre nämnder

Granskningen har omfattat omsorgs- och socialnämnden, förskole- och skolenämnden samt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. Granskningen har inriktats på att ge svar på följande revisionsfråga:

Har de tre granskade nämnderna en väl fungerande intern kontroll som också täcker samtliga nivåer i organisationen?

För att besvara denna fråga har intervjuer skett med följande personer:

- förvaltningscheferna och ekonom eller motsvarande på respektive förvaltning
- rektorerna för fyra grundskolor
- enhetschefer och administrativ personal vid fyra äldreboenden samt
- rektorn för Kungshögskolan

Vi har dessutom tagit del av och analyserat olika slag av dokumentation som förvaltningarna och enheterna redovisat för oss. Vi har även tagit del av centralt material rörande internkontrollarbetet i kommunen.

Utifrån den ställda revisionsfrågan visar vår granskning följande:

- Begreppet internkontroll och dess praktiska innebörd behöver tydliggöras i samtliga tre granskade verksamheter t.ex. genom någon form av informations-/utbildningsinsats riktad till både politiker och ansvarig personal på olika nivåer.
- Internkontrollplanernas omfattning och inriktning behöver diskuteras ingående varje år utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv så att väsentliga områden inte glöms bort. Planernas utformning vad gäller kontrollmomenten måste generellt också bli tydligare så att det klart framgår vad som ska kontrolleras.
- Planeringen av kommande års internkontroll kan med fördel diskuteras med enhetschefer eller motsvarande för att både skapa delaktighet och ge dessa möjligheter att kunna påverka planens innehåll. Vi bedömer att detta även skulle kunna medföra att riskanalysen bli tydligare och planerna bättre förankrade ute i verksamheten.
- Uppföljningen av genomförd internkontroll och dokumentationen behöver göras tydligare på central nivå men även ute på enhetsnivå.

Granskning av internkontrollen avseende utbetalningar till föreningar och studieförbund

Granskningen har inriktats på de bidrag som utgår från Kultur- och Fritidsnämnden.

Vår samlade bedömning utifrån ställda revisionsfrågor är att kultur- och fritidsnämndens rutiner och interna kontroll avseende bidragsgivning till föreningar och studieförbund till största delen är tillräcklig men kan utvecklas.

Regelverken som tillämpas är fastställda av nämnden och av granskningen framgår också att förvaltningens riktlinjer och arbetsfördelning är tydligt utformade. Regelverket som gäller för bidrag till studieförbund är dock inte uppdaterat på åtskilliga år. Vi bedömer därför att en översyn bör göras för anpassning till aktuell praxis samt att nämnden säkerställer en systematisk uppföljning och kontroll av verksamheten.

Samtliga föreningsbidrag och bidrag till studieförbund handläggs av nämnden vilket medför att det finns en överblick för total uppföljning och kontroll. Ur internkontrollsynpunkt är det bra att samtliga bidrag och ersättningar till föreningar samlas på en enhet i kommunen för att undvika eventuellt missbruk av de regler som finns och eventuella dubblingar av bidrag som teoretiskt kan förekomma om flera nämnder fattar beslut om ersättningar/bidrag.

Förvaltningen utför årliga kontroller av ett antal föreningar. Vi bedömer att kontrollen är tillräckliga utifrån de krav som gäller för att uppfylla bidragsberättigande samt att bidrag som utgått till föreningen är korrekt. När det gäller bidragsgivning till studieförbunden bedömer vi att nämnden kan följa upp och kontrollera verksamheten på ett tydligare sätt.

Stickprov har utförts avseende 50 bidragsärenden under 2007. Kontrollen visade i stort att kraven för att erhålla bidrag fullgörs. Undantag är föreningarnas skyldighet att insända allmänna företagsuppgifter såsom verksamhetsberättelse, resultaträkning och revisionsberättelse.

Enligt de allmänna bestämmelserna ska dessa uppgifter insändas senast två månader efter avslutat årsmöte. Förvaltningen är medveten om detta och skrivelse har gått ut till berörda föreningar under oktober månad.

Nämnden har 2005 haft med kontroller av föreningsbidrag i sin internkontrollplan. Eftersom detta är ett väsentligt område för Kultur- och fritidsnämnden föreslår vi att nämnden kommande år säkerställer att årliga kontroller inom föreningsbidrag och studieförbund finns med.

Granskning av investeringsprocessen

Kommunen har en omfattande årlig investeringsverksamhet. Ett investeringsbeslut ger kapitalkostnader för kommunen under en lång tid. Det är bl.a. därför viktigt att investeringsbesluten är välgrundade och bygger på riktiga beslutsunderlag i form av ekonomiska kalkyler. Vidare är det viktigt att en genomlysning av förväntade utfall och effekter sker före beslut om investeringsbudget.

- **Har kommunen en välfungerande investeringsprocess?**

Vi bedömer att kommunens investeringsprocess i allt väsentligt är välfungerande. Anvisningar för budgetarbetet följs av berörda nämnder samt styrelsen.

För att undvika större budgetavvikelser är det viktigt att omfattningen av resp. investeringsprojekt är fastställd vid budgeteringstillfället och bygger på en grundlig behovsanalys.

- **På vilket vis sker prioriteringar mellan möjliga investeringsprojekt i samband med budgetarbetet?**

Prioritering sker i resp. nämnd, i KS budgetberedning samt slutligen i kommunfullmäktige. Vi bedömer att resp. nämnds investeringsförslag är väl genomarbetade och strukturerade i enlighet med antagna anvisningar. Nämndernas investeringsbudgetar har ett redovisat underlag som ger goda förutsättningar för prioriteringsbedömningar i KS budgetberedning.

När ett projekt beviljats medel används ibland möjligheten att överföra medel till kommande år i de fall ett projekt ej genomförts i enlighet med bud-

get år 1. Vår granskning visar att det är relativt ovanligt med omprioriteringar av tidigare beviljade investeringsprojekt.

- **Hur styrs och hur följs investeringsprojekt upp under genomförandet?**

Ekonomisk uppföljning på projektnivå sker fyra gånger årligen i samband med driftbudgetuppföljningarna. Vi ser detta som positivt. Vid händelse av ekonomiska avvikelser sker i första hand omprioritering mellan projekt inom beslutad ram.

- **Följs projekt upp efter genomförande i syfte att analysera orsak till avvikelser mot upprättad kalkyl och sker avrapportering till berörd nämnd/styrelse?**

I samband med uppföljningar samt bokslut sker en rapportering om investeringsutfall och avvikelser. För större investeringsprojekt ska enligt uppgift alltid en särskild slutredovisning ske med jämförelse mot budgeterat belopp. Vi ser det som önskvärt att redovisningarna sker rutinmässigt och att en beloppsgräns fastställs.

Vi rekommenderar följande:

- För att i högre grad säkerställa att investeringskostnader är rätt bokförda kan redovisningskontrollerna systematiseras genom att dessa ingår som moment i berörda nämnders och styrelsens internkontrollplaner.
- Tillse att attestansvaret för respektive investeringsprojekt fastställs i nämndernas attestförteckningar.
- Arbeta för att en fortsatt utveckling sker av investeringsunderlagen från respektive nämnd till tekniska kontoret. En investerings omfattning och kravspecifikation för investeringar som budgeteras år 1 i aktuell planperiod ska vara beslutad av berörd nämnd. Vi bedömer att detta tillvägagångssätt skulle ge tekniska kontoret ett säkrare beräkningsunderlag.
- Fastställa beloppsnivå och former för när och hur investeringsprojekts utfall ska slutredovisas gentemot kalkyl och budget till styrelse och berörd nämnd.

Granskning av utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens styrning, uppföljning och kontroll

De förtroendevalda revisorerna i Mjölby kommun har granskat hur utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden arbetar med styrning, uppföljning och kontroll av sin verksamhet.

De två huvudfrågor som granskningen ska belysa och besvara är följande:

Har utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden fungerande metoder för att styra verksamhetens inriktning och fungerar styrningen i praktiken?

Granskningen visar att nämnden i samverkan med förvaltningsledningen har en fungerande struktur för sitt sätt att styra verksamheten inom utbildningsområdet. Däremot saknas ännu av nämnden fastställda mål för arbetsmarknadsenheten. Det är därför viktigt att nämnden under året utarbetar mål som stöd för sin styrning och uppföljning av arbetsmarknadsenheten.

Styrningen inom det ekonomiska området bedöms vara god bl.a. mot bakgrund av det resursfördelningssystem som tillämpas inom gymnasieskolan och som nu ska införas inom vuxenutbildning och gymnasiesärskolan.

Nämnd och förvaltningsledning bör avsätta mer tid för att diskutera viktiga omvärlds- och framtidsfrågor bl.a. mot bakgrund av den ökande konkurrensen från andra utbildningsanordnare inom gymnasiesidan.

Har utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ändamålsenliga metoder för att följa upp och kontrollera verksamheten och fungerar uppföljningen och kontrollen i praktiken?

När det gäller uppföljning och kontroll av verksamheten har nämnd och förvaltningsledning inom flertalet granskade områden i allt väsentligt fungerande rutiner.

För att tydliggöra hur nämnden avser att följa upp sina mål bör man i direkt anslutning till målbeskrivningarna även ange **hur** uppföljningen kommer att ske för respektive mål. Detta skapar en ökad tydlighet kring nämndens arbete med måluppföljning.

Kvalitetsredovisningen som upprättas varje år för gymnasieskolans verksamhet bör fokusera betydligt mer på analyser av varför man når eller inte når uppsatta mål medan omfattningen av beskrivningar av vad man gjort under året bör minskas.

Granskning av överförmyndarens verksamhet

Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en granskning av överförmyndarens verksamhet. Granskningens syfte har varit att undersöka om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Inriktningen är god mans och förvaltarens verksamheter gällande myndiga personer.

Vår bedömning är att överförmyndarens verksamhet bör utvecklas och förbättras inom följande områden:

- Det administrativa arbetet som rör registrering av inkommande handlingar, exempelvis årsräkningar behöver förbättras. Vi anser att administrativt system behöver införas. Det finns flera administrativa IT-system för denna verksamhet på marknaden.
- Alla rutiner som används behöver dokumenteras
- Ett säkrare system för de uppdragstagare som är befriade från att lämna årsräkning behöver inrättas. Exempelvis kan dessa ärenden förvaras i ett särskilt aktskåp.
- Ett system för bevakning av att vissa åtgärder ska utföras bör införas. Vi noterade, som tidigare nämnts, att de fanns ärenden som sedan många år var befriade tills vidare från att lämna årsräkning.
- Hemsidan som beskriver överförmyndarens verksamhet bör göras mer informativ.
- Idag följer överförmyndaren upp gode människors och förvaltarnas insatser genom att ta del av deras redogörelser som lämnas i samband med att årsräkningen lämnas. Överförmyndaren möter också omsorgsförvaltningens personal och får den vägen information och kännedom om hur gode män och förvaltare svarar för sina huvudmän.
- Gode män och förvaltare behöver få del av fortbildning inom området. Överförmyndaren bör också någon gång om året genomföra informationsträffar.